

Adrian PALADI

Deși relativ tânără (înființată la 28 sept. 1931), Grădina zoologică din Praga, și-a câștigat un bine-meritat prestigiu, ocupând un loc de seamă printre instituțiile de acest gen din Europa.

Situată în cartierul Troja, o zonă foarte pitorească, această grădină zoologică beneficiază de un minunat cadru natural, care lasă vizitatorilor o impresie de neuitat.

Configurația terenului favorizează modul de expunere, utilizându-se amplasamente relativ simple, dar cu o bună funcționalitate.

Cel mai nou și mai impunător edificiu este **Casa pachidermelor**, dată în funcțiune de curind. Acest modern pavilion adăpostește 4 elefanți indieni (*Elephas maximus*), 2 elefanți africani (*Loxodonta africana*), 3 hipopotami (*Hippopotamus amphibius*), 2 hipopotami pitici (*Choeropsis liberiensis*), 3 rinoceri albi *Ceratotherium Simum* și o femelă de tapir indian (*Tapirus indicus*).

Creșterea cailor sălbatici (*Equus przewalskii*) a devenit o tradiție și, totodată, o mândrie a Grădinii zoologice din Praga. De la înființarea acestei instituții și pînă în prezent, numărul cailor obținuți a depășit cifra de 100¹. Printre alte ecvide valoroase crescute aici enumerăm: culanul (*Equus hemionus kulan*), zebra Damara (*Equus quagga antiquorum*), zebra de munte Hartmann (*Equus zebra hartmannae*).

Cervidele, bine reprezentate, ocupă padocuri împădurite, situate pe teren în pantă. Menționăm: cerbul lopătar (*Dama dama*), cerbul manciurian (*Cervus nippon manschuricus*), cerbul Axis (*Axis axis*), cerbul tibetan (*Cervus elaphus xanthopygus*), cerbul de Virginia (*Odocoileus virginianus*), renul (*Rangifer tarandus*), elanul (*Aleas aleas*).

Colecția de antilope este foarte bogată. Pot fi întâlnite: sitatunga (*Tragelaphus spekei gratus*), nyala (*Tragelaphus angasi*), kudu uriaș (*Tragelaphus strepsiceros*), duiker (*Sylvicapra grimmia*), oryx (*Oryx dammah*), gazela arabă (*Gazella gazella arabica*), antilopa sable (*Hippotragus niger*), eland (*Taurotragus derbianus*), nilgau (*Boselaphus tragocamelus*), saiga (*Saiga tatarica*), antilopa cerb (*Antilope cervicapra*), goralul (*Nemorhaedus goral*).

Bovidele sînt reprezentate prin grupuri de zimbri (*Bison bonasus*), bizoni (*Bison bison*), vite scoțiene *Bos primigenius taurus*) și o pereche de bivoli africani pitici (*Synceus caffer manus*).

O familie de tinere girafe Rothschild (*Giraffa camelopardalis rothschildi*) completează tabloul marilor ungulate africane.

O altă tradiție a Grădinii zoologice din Praga o constituie creșterea subspeciilor rare de tigri. În momentul de față colecția de feline cuprinde familii de tigrul siberian (*Panthera tigris altaica*), tigrul de Sumatra (*Panthera tigris sumatrae*) precum și multe alte specii ca: leu, jaguar, leopard (forma siberiană, chinezească și neagră), ghepard, puma, ris siberian (*Lynx lynx kozlovi*), irbix (*Panthera uncia*), leopard de copac (*Neofelis nebulosa*), pisică sălbatică europeană (*Felis silvestris*), manul (*Otocolobus manul*), pisica Geoffroy (*Oncifelis geoffroyi*).

Urșii sînt reprezentați prin trei specii: baribal (*Ursus americanus*), kodiak (*Ursus arctos middendorfi*) și urs polar (*Thalarctos maritimus*).

Un adevărat succes îl constituie reproducerea lupului cu coamă (*Chrysocyon brachyurus*) și a hienei cu șabracă (*Hyaena brunnea*). Dintre celelalte carnivore mai pot fi menționate: binturongul (*Arctitis binturong*) și coati (*Nasua narica*).

Dintre maimuțe, desigur, cel mai mare interes îl suscită antropoidele: cimpanzeii, gorilele și urangutanii, o importantă realizare constituind-o reproducerea ultimei specii. Colecția este completată de gibboni, siamangi (*Hylobates syndactylus*), guereza (*Colobus guereza*), marmosete (*Hapale jacchus*), capucini (*Cebus apella*), maimuțe huzar (*Cercopithecus patas*) ș. a. m. d.

Nu putem încheia capitolul mamifere fără a pomeni cuplul de furnicari uriași (*Myrmecophaga tridactyla*), echidnele (*Tachyglossus aculeatus*), porcii spinoși canadieni (*Erethizon dorsatum*), mara (*Pedio-*

¹ La 23 mai 1970 s-a înregistrat al 100-lea minz născut aici, fiind înscris în registru cu numele de Artemia, No 171 F Praha 100

lagus salinicola bolivianus), leneșii (*Chotaepus hoffmani*), cangurii uriași (*Megaleia rufa*), armadillo (*Chaetophractus villosus*) și banalii popindăi (*Citellus citellus*) care circulă liberi în grădina, spre bucuria micilor vizitatori.

Nu mai puțin bogată este lumea păsărilor. Se remarcă diversitatea anseridelor, între care multe specii rare, a căror reproducere s-a putut realiza aici, în condiții de captivitate. Cităm: gisca polară (*Anser caerulescens*), gisca lui Magellan (*Chloephaga picta*), gisca cu aripi albastre (*Cyanochen cyanoptera*), gisca australiană (*Cereopsis novaehollandiae*), coscoroba (*Coscoroba coscoroba*), călifarul roșu (*Tadorna ferruginea*), rața arboricolă cu ciocul roșu (*Dendrocygna autumnalis*), rața mandarin (*Aix galericulata*), rața de pădure (*Aix sponsa*), eliderul (*Somateria mollissima*).

O achiziție relativ recentă o constituie micul grup de flamingo de Chile (*Phoenicopterus ruber chilensis*). Dintre struți, nandu-ul sud-american (*Rhea americana*) este reproduc în mod curent, în anul 1972 obținându-se 40 de pui².

Foarte bogată este colecția de fazani. Dintre formele cele mai rare se remarcă: fazanii urechiați (*Crossoptilon crossoptilon* și *Crossoptilon manchuricum*), fazanul Elliot (*Symaticus ellioti*), fazanul mikado (*Symaticus mikado*), fazanul de Nepal (*Lophura leucometana*) ș. a. m. d.

Papagalii sînt și ei bine reprezentați. Ca specii rare menționăm pe *Neophema pulchella* și *Amazona leucocephala*.

Dintre răpitoare se disting: zăganul (*Gypaetus barbatus*), condorul (*Vultur gryphus*), vulturul pleșur roșcat (*Cathartes aura*), huhurezul polar (*Nyctea scandiaca*).

Terariul expune exemplare de amfibieni și reptile ca: aligatori (*Alligator mississippiensis* și *Alligator sinensis*), șopirla veninoasă (*Heloderma suspectum*), serpi, inclusiv anaconda (*Eunectes murinus*) ș. a.

S-a reușit reproducerea agamei de apă (*Physignathis lesueurii*). Este prezentă și broasca țestoasă de Galapagos (*Testudo elephantopus*).

Trecerea în revistă foarte succintă a bogatelor colecții relevă importanța științifică a acestei instituții.

Rotul ei în ocrotirea naturii este considerabil: nu mai puțin de 31 specii și subspecii de mamifere, păsări și reptile înscrise în *Red Data Book* sînt expuse, majoritatea lor fiind și reproducute aici.

După cum am arătat inițial se caută cea mai bună formă posibilă de prezentare a tuturor animalelor. Pe lângă Casa pachidermelor, deja amintită, alte pavilioane sînt: **Casa marilor feline** (care adăpostește și terariul), **Casa maimuțelor**, **Pavilionul miilor mamifere** (adăpostind și o colecție de insecte), **Casa antilopelor**, **Pavilionul „Dr. Marlowe”** (rezervat cailor Prjewalski) ș. a.

Carantina și grupul alimentar dispun de dotări corespunzătoare, iar cele câteva sculpturi animaliere contribuie la înfrumusețarea grădinii.

Sînt în curs de execuție noi padocuri pentru cervide, este proiectată o clădire separată pentru gorile, în locul lor urmind a fi expuși cimpanzeii (în prezent cazați în clădirea carantinei, pavilionul maimuțelor devenind nelcăpător).

Designul că pentru toate aceste animale problema alimentației nu este ușor de rezolvat. Cele 16 ha de fermă anexă (grădina propriu-zisă ocupă 44 ha) asigură masa verde necesară animalelor în timpul verii. Se cresc mici rozătoare, păsări, pentru hrana răpitoarelor. De menționat că în rața carnivorelor de valoare (în special tigrii siberieni) nu intră numai carnea de cal, ci se utilizează și carnea de vită și de porc tânăr (în acest scop se sacrifică porcii de mistreț și de porc domestic chinezești crescuți în grădina).

Culturi de insecte (stadii adulte, nimfe, larve) sînt destinate altor categorii de „pensionari”.

Tot personalul grădinii, de la îngrijitori la specialiști, se caracterizează printr-un profund atașament față de animale, ceea ce este vizibil în modul cum acestea sînt întreținute și manipulate.

De altfel, este remarcabilă activitatea de educație și propagandă desfășurată de Grădina zoologică din Praga. O serie de cadre ale grădinii (inclusiv directorul dr. Z. Veselovsky) conferențiază la institute de învățămînt superior. În cadrul Zoo-clubului se fac expuneri, unele fiind susținute de specialiști străini.

Multă atenție este acordată propagandei în rîndurile tineretului, în scopul educării în spiritul dragostei față de animale, față de natură în general. Începînd cu luna august 1970, pentru micii membri ai Zoo-clubului s-a organizat așa-numita *Școală de vară* a Grădinii zoologice. După o scurtă perioadă de instruire complexă (teoretică și practică), participanții susțin un examen, primind un certificat.

Activitatea colectivului instituției este concretizată și în elaborarea unor publicații de specialitate. În general, Grădina zoologică din Praga este mult popularizată, fiind pe drept cuvînt considerată o mindirie națională.

Toată activitatea fructuoasă a acestei instituții este determinată și de modul unitar în care sînt organizate grădinile zoologice din R. S. Cehoslovacă. Toate aceste instituții sînt dependente de Ministerul Culturii. Din punct de vedere metodologic, Grădina zoologică din Praga coordonează activitatea celorlalte grădini din țară, în număr de 13.

Pe lângă Grădina zoologică din Dvur Kralove a luat ființă recent un Safari-Parc, specializat în faună africană, animalele fiind expuse în spații largi, aparent libere.

Considerăm de valoroase aceste realizări în domeniul organizării grădinilor zoologice și al ocrotirii naturii în general.

² În 1972 la Grădina Zoologică București s-au obținut 100 de pui (n. a.).